

A világgazdasági folyamatokkal összhangban 2004 I. negyedévében Magyarországon is folytatódott a múlt év második felében kibontakozó gazdasági élénkülés. A **GDP** mintegy másfélszer akkora volt, mint az előző év azonos időszakában, amit elsősorban az árutermelő ágazatok (ipar, építőipar, mezőgazdaság) együttesen jóval az átlagot meghaladó mértékű hozzáadott értéke indukált. A keresleti oldalt vizsgálva a beruházások és az áruexport volumene az I. negyedévben egyaránt közel 20%-kal magasabb értéket ért el, mint tavaly ilyenkor.

A **külkereskedelmi** áruforgalomban a múlt év második felében kialakuló élénk növekedés az I. negyedévben is fennmaradt. Az első két hónapban az export gyorsabban nőtt az importnál, márciusban az import növekedési üteme valamivel magasabb volt, mint az exporté. A magas márciusi behozatal elsősorban a termelési célú készletek feltöltését szolgálta, de közrejátszott a beruházási célú gépek és a fogyasztási cikkek behozatalának élénkülése is. Idén javult a külkereskedelmi áruforgalom egyenlege.

A **folyó fizetési mérleg** a külső pénzügyi egyensúly romlását mutatja. A szolgáltatásoknál és a jövedelemtételknél mutatkozó egyenlegromlást részben ellentételezte az áruforgalmi egyenleg javulása. A folyó fizetések hiányának közel fele finanszírozható nem adóssággeneráló forrásból.

Az **államháztartás** hiánya (helyi önkormányzatok nélkül) az év első négy hónapjában közel 40%-kal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. A növekményként mutatkozó 148 milliárd forint teljes egészében a központi költségvetésben jelent meg. A kiadások közül az átlagnál sokkal nagyobb ütemben nőttek a szakmai fejezeti kezelésű kiadások (támogatási célprogramok, pl. energiagazdálkodási, útfenntartási és fejlesztési, környezetvédelmi, stb. céllelőirányzatok), valamint a kisebb súlyt képviselő, de legnagyobb mértékben emelkedő lakástámogatás kiadáscsoport.

Január–márciusban az ipari, építőipari és mezőgazdasági termelői árak az egy évvel azelőttinél gyorsabb ütemben emelkedtek. Ugyanilyen módon alakultak január–áprilisban a fogyasztói árak is. A gyorsuló **infláció** hátterében főként a forint gyengülése, több területen az élénkülő kereslet, a tavalyi rossz gabonatermés, illetve a fogyasztást terhelő adók emelése állt.

Új ipari rendelések alakulása az európai országokban

2004. márciusában az euró-zónában az új ipari rendelések indexe 1,5%-kal emelkedett egy hónap alatt. Februárban ez a mutató 0,6%-ot mutatott, míg januárban 2,8%-os csökkenést jelentettek. Az EU25-ökre vetítve ezen adatok értéke márciusban 1,4, februárban 0,9, januárban -2,3% volt.

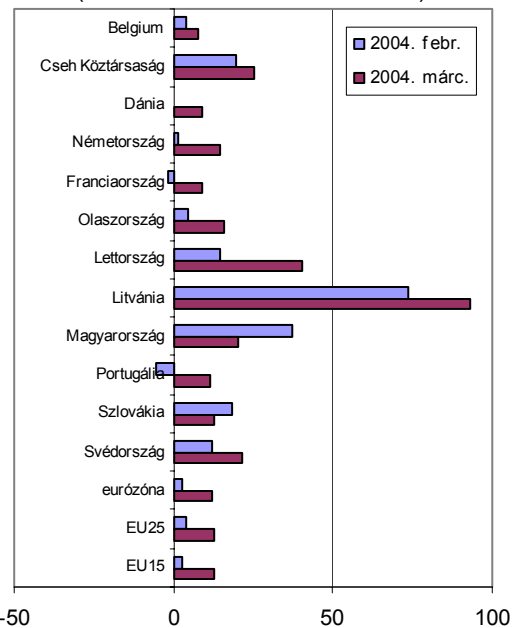
2003. márciusához képest az euró-zónában 12,1, az EU25-ökben 12,8%-kal nőtt a mutató értéke.

Az EU25 országaiban egy év alatt átlagosan 17,3%-kal nőtt a fémalapanyag és fémfeldolgozási termékek, 17,7%-kal a gépek, berendezések gyártása. A járműgyártás 12,9, a textiláru gyártása 11,9%-kal emelkedett. A legalacsonyabb növekedési ütem a vegyi-anyagok és termékek gyártása terén mutatkozott (5,8%).

Ebben a hónapban azon országokat tekintve ahol rendelkezésre álltak az adatok, nem mutattak ki csökkenést. A legnagyobb növekedést Litvánia (92,9%), Lettország (40,5%), és a Cseh Köztársaság (25,4%) érte el, a legalacsonyabbat Belgiumban (7,7%), Dániában (9,2%), és Franciaországban (9,3%) mérték.

Új ipari rendelések alakulása egyes európai országokban

(előző év azonos időszaka=100)

Ipar

Az ipari termelés növekedési ütemének 2003. júniusa óta tartó növekedése tovább folytatódott: az előző év azonos időszakához viszonyítva 2004. márciusában 12,8%-kal nőtt az ipari termelés. A termelés volumene az év első három hónapjában 10,8%-kal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában.

A növekmény továbbra is teljes egészében az export teljesítményéből származik. Az előző év azonos időszakához viszonyítva 2004. első három hónapjában az ipari export 21,3%-kal, márciusban 20,1%-kal nőtt. Az ipar első háromhavi belföldi értékesítése az előző év azonos időszakához viszonyítva 1,1%-kal csökkent.

Kerestek

2004. I. negyedében a bruttó nominális átlagkereset 9,4%-kal, a nettó átlagkereset 8%-kal, a reálkereset (a fogyasztóiár-index 6,8%-os növekedése mellett) 1,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

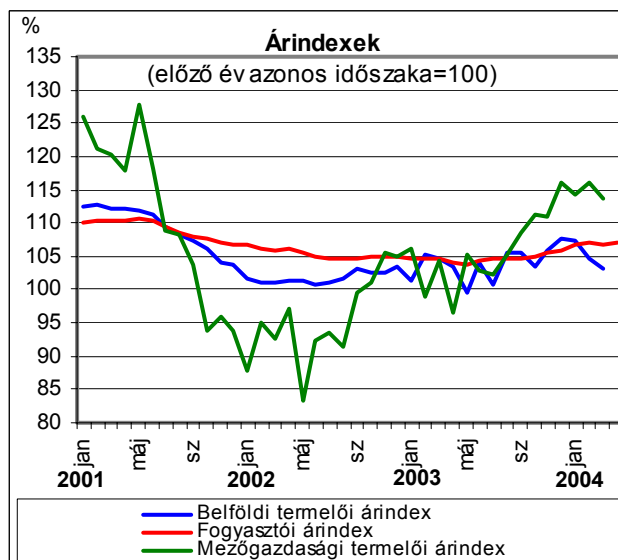
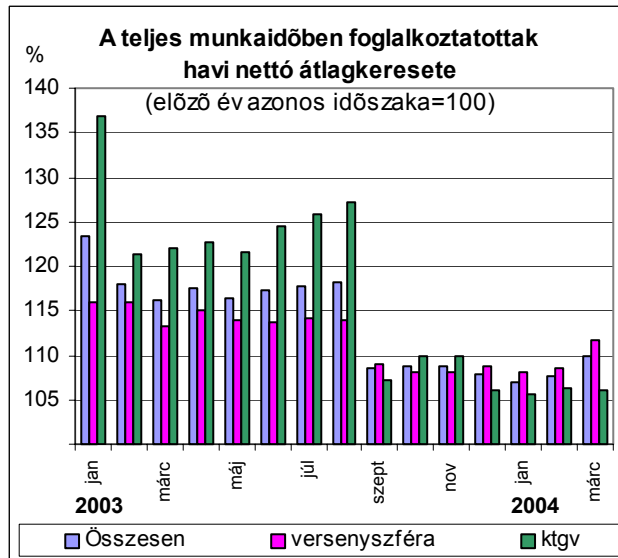
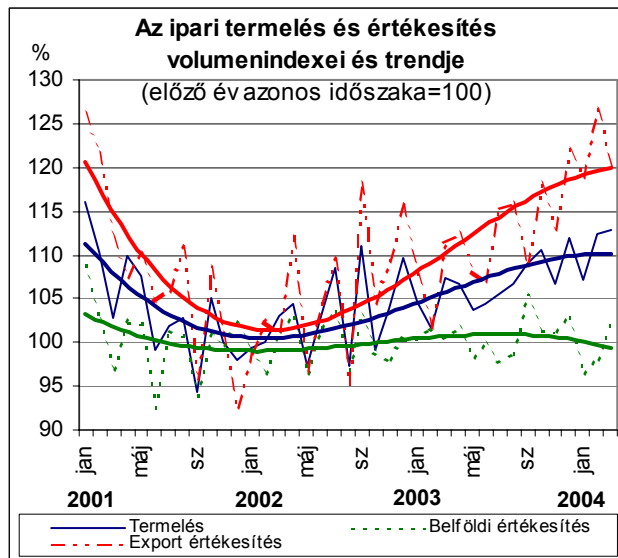
A legjobban fizető gazdasági ágazat a pénzügyi tevékenység volt (314 100 Ft), ezt követte a vegyipar (185 100 Ft), a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (183 100 Ft), a villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás (163 300 Ft), az oktatás (160 900 Ft). Legkevesebbet a textilár, textiláru, bőrtermék, lábbeli gyártásában (75 800 Ft), a máshova nem sorolt feldolgozóiparban (84 200 Ft), a mezőgazdaságban (87 300 Ft) a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban (87 700 Ft), illetve az építőiparban (93 300 Ft) dolgozók kerestek.

Árak

Áprilisban az egyhavi átlagos *fogyasztói ár* emelkedés 0,3% volt, 2003. áprilisához viszonyítva pedig 6,9%-kal növekedtek az árak. Az első négy hónapban átlagosan 6,8%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában. 2004. áprilisban az „alapdrágulás” (maginfláció) 2003. áprilishoz viszonyítva 6,1% volt.

Márciusban 13,8%-kal emelkedett a *mezőgazdasági termékek* termelői ára. A január–márciusi növekedés 14,5%-os volt.

Az ipari termelői árakat illetően folytatódott a februárban megindult mérséklődés: 2004. márciusában 0,8%-kal voltak alacsonyabbak, mint egy hónappal korábban. A 12 havi árváltozás a termelői árak összességében 3,2%-os emelkedést jelzett, ezen belül a belföldi értékesítéseknél 7,3%-kal nőttek az árak, az exporté gyakorlatilag szinten maradt (-0,1%).

Folyó fizetési mérleg

2004. márciusában 588 millió euró hiánnyal zárt a folyó fizetési mérleg. A hiány mértéke 212 millió euróval haladta meg az előző évi márciusi adatot. Az *áruforgalomban* megjelenő kiadási többlet 3839 millió euró export és 4075 millió euró import egyenlegeként alakult ki. A behozatal előző hónaphoz képest vett növekedése meghaladta a kivitel növekedési ütemét.

A *jövedelmek* egyenlege a korábbi hónapokhoz hasonlóan kiegyensúlyozott képet mutatott márciusban is. Az adósságot nem generáló tőketételeknél a nettó forrásbeáramlás 198 millió eurót tett ki, amiből az újrabefektetett jövedelem becsült értéke 126 millió euró volt.

Foglalkoztatottság

A 2004. február–áprilisi időszakban a foglalkoztatottak száma átlagban 3 millió 891 ezer fő volt. A 15–74 éves népességben belül a munkavállalási korúak aktivitása 63,7% volt.

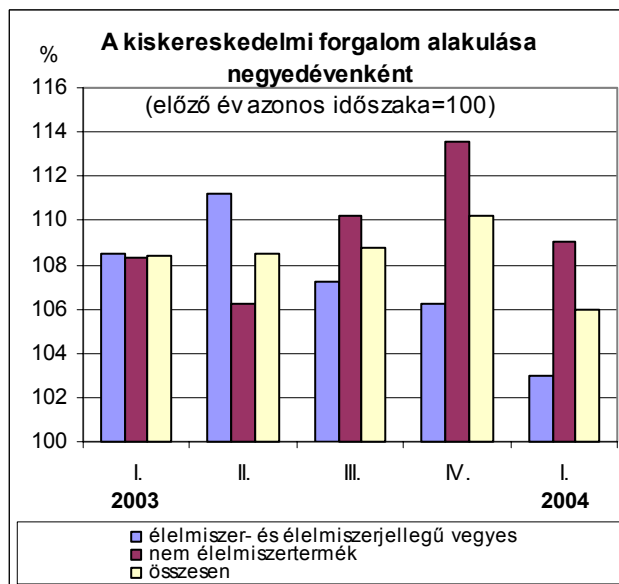
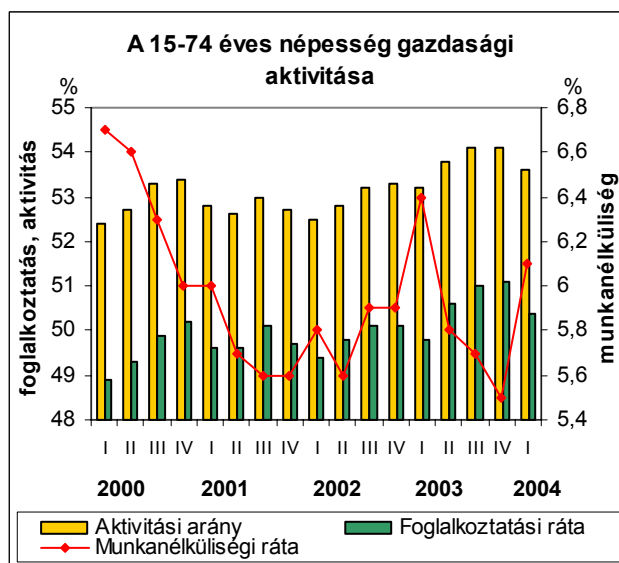
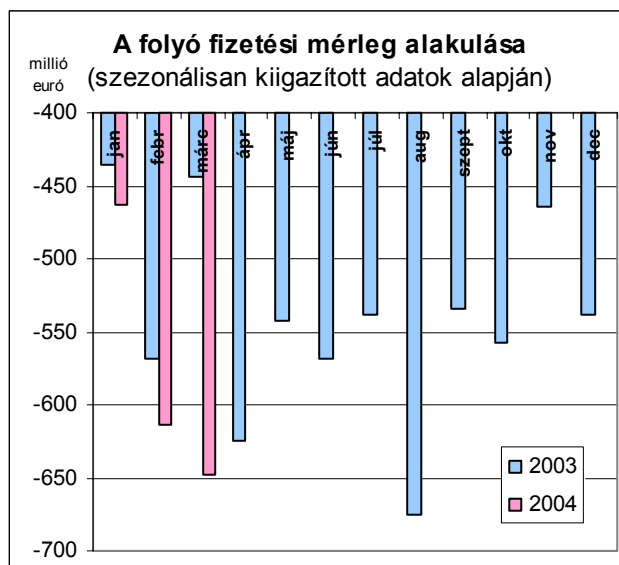
Ebben az időszakban átlagosan 248 ezer fő volt munkanélküli a nemzetközi követelményeknek megfelelő definíció szerint. A munkanélküliség mértékét kifejező munkanélküliségi ráta 6%-ra mérséklődött. A munkanélküliségi ráta az EU-15 átlagában az időszak közepső hónapját jelentő 2004. márciusban átlagosan 8,2%, az EU-25-ben pedig 9,3% volt.

A munkanélküliek 46%-a egy éve vagy annál régebben keresett állást, a tartósan munkanélküliek aránya 7,4% ponttal magasabb az előző év azonos időszakában mérténél. A munkanélküliség átlagos időtartama 16,8 hónap.

Kiskereskedelem

Az első negyedévben mérséklődött ugyan a kiskereskedelmi forgalom növekedésének üteme, de még így is dinamikusnak minősíthető mind a bérkiáramláshoz viszonyítva, mind nemzetközi összehasonlításban. Az első negyedévi forgalmi volumen 6,3%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A márciusi eladások az egy évvel korábbit 4,5%-kal, az előző havit 0,7%-kal haladták meg.

2003-ban egy főre folyó áron 479 ezer Ft kiskereskedelmi értékesítés jutott jelentős területi eltérések mellett, az év folyamán azonban a jelentős területi különbségek kissé mérséklődtek. Az átlagosnál gyorsabban emelkedett az ország keleti felében a kiskereskedelmi forgalom, míg Budapesten, valamint a dunántúli régiókban a forgalom bővülése az országos átlag alatt, illetve akörül maradt.

Külkereskedelem

Január–márciusban az export értéke 22, az importé pedig 19%-kal nőtt a megelőző év azonos időszakához képest. Márciusban a behozatal növekedési üteme meghaladta a kivitelét. A külkereskedelmi mérleg első negyedévében keletkezett hiánya nem változott számottevően a megelőző év azonos időszakához képest.

2004 első negyedévében a kivitel 2640 milliárd forintot, a behozatal 2840 milliárd forintot tett ki. Az import márciusi dinamikája jelentősen meghaladta a megelőző két hónapét. A magas március havi behozatal főként a nagyvállalati kör európai uniós csatlakozásunkat megelőző taktikai célú készletfeltöltésével, a negyedéves elszámolásokhoz kapcsolódó árumozgásokkal, és kisebb részben a fogyasztási célú behozatal növekedésével magyarázható.

A forgalom valamennyi országcsoport esetében jelentősen nőtt. A *fejlett országokkal* folytatott kereskedelemben keletkezett aktívum tovább bővült, a *közép- és kelet-európai*, valamint a *fejlődő országok* viszonylatában ugyanakkor a deficit növekedése volt tapasztalható.

Értékpapír-állományok

2004. I. negyedévében az *állampapír*-piacon nem történtek lényeges változások. A pénzügyi vállalatok részesedése a forgalomban levő állampapír-állományban – elsősorban az egyéb pénzügyi közvetítők súlyának folyamatos visszaesése miatt – csökkent legnagyobb mértékben. A lakossági befektetők és a külföldiek ezzel szemben jelentősen növelték befektetéseiket, amelynek hatására a szektorok tulajdonában levő állomány az eddigi legmagasabb szintre emelkedett, állampapír-piaci súlyuk pedig tovább nőtt.

A *tőzsdei részvények* esetében a piaci szereplők többsége ellentétesen viselkedett, mint 2003. utolsó negyedében. A nem-rezidensek, illetve a nem pénzügyi vállalatok vásároltak jelentős mennyiségű tőzsdei részvényt. Ezeket a vásárlásokat az államháztartás nagymértékű részvényeladása, illetve egy részvénytársaság jelentős tőkeemelése következtében megnövekedett részvénytartalma tette lehetővé.

A negyedév során csökkent a *befektetési jegyek* piaci értéken számított forgalomban levő állománya, az előző negyedévekhez hasonlóan a háztartások szektorában figyelhető meg jelentős visszaesés.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2004 / május, Budapest

